

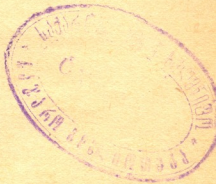
14

ქმ

[237]

K9.099
3.09

პროკრამა

პ რ ო ბ რ ა მ ა

საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა
სარევოლუციო პარტიისა.

სოც.-ფედერალისტები სოციალისტები ვართ, და ეს იმას ნიშნავს, რომ უმაღლესი იდეალი, რომლის განხორციელებასაც გვინდა მოვახმართ ჩვენი ძალა და ღონე, არის სოციალიზმი. სოციალიზმი იგულისხმებს ადამიანის განთავისუფლებას ყოველგვარ დაჩაგვრისა და დამონაგებისაგან, ხოლო უმთავრესად კი ეკონომიურ ესპლოატაციისაგან, რომელიც თანამედროვე ბურჟუაზიულ და რაოდენადმე ჯერ კიდევ ფეოდალურ საზოგადოების ქვაკუთხედს შეადგენს. სოციალიზმი არის საზოგადოებრივი ორგანიზაცია შრომისა და მეურნეობისა; ამ საზოგადოებრივ ორგანიზაციის ხელში იქნება მოქცეული ყველა საწარმოვო იარაღი და იმისი წევრები შეადგენენ ეკონომიურათ თანასწორ ადამიანებს; ყოველს ადამიანს სხვებთან ერთად და სხვებთან თანასწორი უფლება ექნება მოითხოვოს საზოგადოებისაგან თავის არსებობის უზრუნველყოფა, რამდენათაც ეს უკანასკნელი დამოკიდებულია

ეკონომიურ პირობებისაგან, და სამა-
გიეროდ ყოველი ადამიანი ვალდებუ-
ლი იქნება სხვებთან ერთად და სხვე-
ბთან თანასწორი მონაწილეობა მი-
იღოს საზოგადოებრივ მეურნეობისა-
თვის საკურო შრომაში. საზოგადოე-
ბის და იმის წევრთა შორის არსებუ-
ლი უფლებრივი დამოკიდებულება გან-
საზღვრული იქნება საზოგადოების სა-
კუროებით, მაგრამ ისე კი, რომ ადა-
მიანთა თანასწორობის პრინციპი არ
იქნას დარღვეული და ადამიანის თავი-
სუფლება არ იქნას შევიწროვებული.

I. ძირითადი პრინციპები

1. სოციალისტ-ფედერალისტთა პარ-
ტიის მიზანია განთავისუფლება
მშრომელ ხალხისა ეკონომიური, პო-
ლიტიკურ და ეროვნულ დამონავები-
საგან.

2. მშრომელი ხალხი მაშინ მოიპო-
ვებს სრულს თავისუფლებას, როცა
დაანგრევს ახლანდელს ბურჟუაზიულს
და ზოგან ჯერ კიდევ ფეოდალურს
წესწყობილებას და დაამყარებს სო-
ციალიზმს.

3. სოციალიზმი მოითხოვს კერძო
საკუთრების გაუქმებას და ყოველგვარ
სიმდიდრის, განსაკუთრებით კი სა-
წარმოვო იარაღების (ქარხნების, ფა-
ბრიკების, მიწის და სხვების) განსაზო-
გადოებრივებას, სოციალიზმი არის სა-

ზოგადოებრივი ორგანიზაცია შრომისა და მეურნეობისა.

4. სოციალიზმი მოსპობს კლასთა ბრძოლას და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს დაუკარგავს კლასობრივ ხასიათს.

5. სოციალიზმი საჭიროა განსაკუთრებით მშრომელ ხალხისთვის, რომელიც კერძო საკუთრებაზე დამყარებულ წესწყობილებების მეოხებით აუცილებლათ იჩაგრება გაბატონებულ კლასებისაგან; მაგრამ სოციალიზმი საჭიროა მთელ საზოგადოებისათვისაც. სოციალიზმი წარმოშობით კლასიურია, იდეალი კი, რომელსაც ანხორციელებს, არაკლასიურია.

6. სოციალისტურ წესწყობილებების განსახორციელებლად საჭიროა მშრომელმა ხალხმა ჩამოართვას გაბატონებულ კლასებს წარმოების იარაღები, და აქციოს ეს იარაღები მთელის ხალხის საერთო კუთვნილებად. საწარმოვო იარაღების ჩამორთმევა უნდა მოხდეს რეოლიუციონურის გზით, ე. ი. ძალით რადგან მათი პატრონები თავიანთ ნებით არასოდეს ხელს არ აიღებენ კლასიურ ბატონობაზე.

7. სოციალიზმის განსახორციელებლად საჭიროა მშრომელ ხალხის ყველა წრეების სოლიდარობა შრომისა და თანასწორობის ნიადაგზე და იმის ორ-

განიზაცია ერთის მხრივ პოლიტიკურ პარტიად, ხოლო მეორეს მხრივ პროფესიონალურ კავშირებად საწარმოვო და მომხმარებელი ორგანიზაციები განამზადებენ პირობებს ახალ სციალისტურ ცხოვრებისათვის. ამ კავშირებში ჩასახულია მომავალი სოციალური წრეები. სოციალური წრე იქნება ტერიტორიარული და არატერიტორიარული. თითოეული სოციალური წრე მოქმედებს ავტონომიურად, დაუკავშირდება ფედერატიულად სხვა სოციალურ წრეებს (კომუნებს ან კავშირებს) საერთო საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლათ; უფართოესი და ამიტომ უდიდესი ფედერაცია ან, უკედ რომ ვსთქვათ, კონფედერაცია ასრულებს შრომის უმაღლეს რეგულატორის ფუნქციას, თითოეული სოციალური წრე ამავე წესით იმოქმედებს თავის წრის ფარგალში საერთო კულტურულ საქმეთა გასაძლიერებლად.

8. სოციალური რეგულირება ყველგან და წარმოების ყოველ დარგში შესაძლებელია ერთდროულათ არ მოხდეს, პირიქით, უფრო მოსალოდნელია სოციალურ რეგულირების ხანგრძლივობა და სოციალიზმის ნაწილობითი განხორციელება. ასეთი კერძობითი სოციალიზაცია სავსებით ვერ დაამხობს ეხლანდელ ბურჟუაზიულს წე-

სებს, მაგრამ თვალსაჩინოდ მაინც შეარყევს იმის სიმაგრეს და გაადვილებს სოციალიზმის საბოლოო გამარჯვებას.

9. სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტია, ვიდრე ბურჟუაზიული წესწყობილება არსებობს, მშრომელი ხალხის კლასიურ ნიადაგზე დგას.

10. სოციალისტურ მოძრაობის გასავითარებლად საჭიროა ძირითადი რეფორმა ახლანდელ რუსეთის პოლიტიკურ მმართველობისა და დამყარება სახელმწიფოებრივ წესებისა დემოკრატიზმის და ფედერალიზმის პრინციპებზე.

11. დღევანდელი ეროვნული ურთიერთობა და ამასთან დაკავშირებული განხეთქილება ერთა შორის აფერხებს მშრომელი ხალხის განვითარებას და აიძულებს მას მიიღოს მონაწილეობა ისეთ ბრძოლაში, რომელიც უბნელებს მას კლასიურ თვითშეგნებას. დამოუკიდებლობა შინაურ საქმეებში, ე. ი. ავტონომია, და საერთო საქმეებში შეთანხმება, ე. ი. ფედერაცია, აუცილებელი საჭიროებაა თავისუფალ განვითარებისათვის და სოლიდალურ მოქმედებისათვის. ასეთი გადაწყვეტა ეროვნულ საკითხისა თანამედროვე პირობებში შექმნის ნიადაგს წმინდა კლასობრივ ბრძოლისათვის და სოციალიზმის განხორციელებისათვის.

**II. პარტიაში — შინიშში, რომელიც
უნდა განხორციელდეს სოციალიზ-
მის დამყარებაში. ა) პოლიტი-
კური.**

12. სრული თავისუფლება სიტყვი-
სა, წერისა, სინიღისისა, კრებისა, კა-
ვშირებისა, მიმოსვლისა (პასპორტების
გაუქმება) და გაფიცვისა; ხელშეუხე-
ბლობა პიროვნებისა და ბინისა, მოს-
პობა წოდებისა; სრული თანასწორო-
ბა სამოქალაქო და საპოლიტიკო უფ-
ლებებისა ყველასათვის, განურჩევე-
ლად სქესისა, სარწმუნოებისა და
ეროვნებისა.

13. შემოღება დემოკრატიულ წარ-
მომადგენლობით მართველობისა, რომელიც დამყარებული უნდა იყოს სა-
ყოველთაოდ, პირდაპირი, თანასწორ და
ფარულ საარჩევნო უფლებაზე, პრო-
პორციონალური წარმომადგენლობა
პარლამენტარიზმისა (პასუხისმგებელი
სამინისტრო, შემდგარი პარლამენტის
უმრავლესობის წარმომადგენელთაგან).
დამყარება რესპუბლიკისა. პირდაპირი
სახალხო კანონმდებლობა (რეფერენ-
დუმი) და ხალხის საკანონმდებლო ინი-
ციატივა.

14. ფართო საკანონმდებლო და სა-
ადმინისტრაციო დეცენტრალიზაცია;
სახელმწიფოს ფედერატიულად მოწყ-
ობა.

ფედერაციის შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ შეადგინონ დროებითი ან სამუდამო კავშირები საერთო საქმეების გასაძლელად.

სრულიად რუსეთის ფედერაციის დამყარებამდე ს.-ფედერალისტა პარტია მოითხოვს დღესვე საქართველოსათვის ეროვნულ ტერიტორიალურ ავტონომიას.

15. დემოკრატიზაცია ადგილობრივ, სახელმწიფოებრივ და საზოგადოებრივ დაწესებულებებისა; ფართო ადგილობრივი, საეროზო და სამხნიციპო (სოფლებისა და ქალაქების) თვითმართველობა; სახელმწიფო მოხელეების არჩევნები, ნაცვლად დანიშვნისა მთავრობის მიერ შემოღება ადგილობრივ დაწესებულებებში ადგილობრივ მცხოვრებთა ენისა. ნაციონალურ უმცირესობის კულტურულ განათლების საქმეებისთვის გადადება საერთო შემოსავალიდან, მცხოვრებთა რაოდენობის პროპორციით, განსაზღვრულ ნაწილისა და ამ თანხის გადაცემა ნაციონალურ უმცირესობის განკარგულებაში. ეროვნულ უმცირესობას შეუძლიან შეადგინოს არატერიტორიალურ კავშირები. უნდა ექვემდებარებოდეს ადგილობრივი საქმე, გარდა იმ საქმეებისა, რომელსაც მთელ სახელმწიფოსთვის საერთო მნიშვნელობა აქვს.

Handwritten notes: 660, 3-09, and a large letter K.

16. გასამართლება ყველა მოხელისა უკანონო მოქმედებისათვის იმავე წესით, რომელიც დაწესებული იქნება დანარჩენ მოქალაქეთათვის უფლება მოხელის სამართალში მიცემისა ყველა მოქალაქისათვის, გადაყენება მოხელეებისა სასამართლოს დადგენილებით.

17. უფასო, საყოველთაოდ საფალდებულო საერო განათლება ყველასათვის; საფალდებულო საყოველთაო პორფესიონალური განათლება ყველა მოზარდისათვის. (ყველამ აუცილებლად ბავშობაშივე უნდა შეისწავლოს ერთი რომელიმე ხელობა მაინც) სკოლების საქმის ადგილობრივი თვითმართველობის შერ წარმოება.

18. განცალკევება ეკლესიისა სახელმწიფოსაგან.

19. გაუქმება მუღმივის ჯარებისა და დაწესება სახალხო ანუ საერო ლაშქრისა (მილიცია).

ბ) ეკონომიური:

20. ძირითადი რეორგანიზაცია ფინანსების საქმისა:

ა) მოსპობა არაპირდაპირის გადასახადებისა, განსაკუთრებით იმ გადასახადებისა, რომელიც ბოლოს და ბოლოს მშრომელ ხალხს აწვება კისერზე, მოსპობა მფარველობითი ბაჟებისა.

ბ) შემოღება პროგრესიულ პროპო-

რციონალურ გადასახადებისა შემოსავალზე; გაძლიერება გადასახადებისა მემკვიდრეობაზე და უსასყიდლო საჩუქრებზე, გარდა იმ შეწირულებათა, რომელიც საზოგადო კულტურულ საქმეებს უნდა მოხმარდეს.

გ) გაუქმება მემკვიდრეობისა არაპირდაპირ შთამომავლობის შტოზე და ანდერძით, შეზღუდვა კანონით, რაოდენობის მხრივ, მემკვიდრეობისა პირდაპირ შთამომავლობის შტოზედაც, გადაცემა სახელმწიფოს ან ტერიტორიულურ ერთეულების ხელში იმ ქონებისა, რომელიც ამ მუხლის თანახმად მემკვიდრეობით კერძო პირების ხელში ვეღარ გადავა.

21. გაფართოება ტერიტორიულურ ერთეულების საზოგადო საკუთრებისა.

22. დაწესება ყველა მშრომელის დაზღვევისა უსაქმოდ დარჩენისაგან, შრომის უნარის დაკარგვისაგან (ავთიყოფობა, უცაბედი უბედურება და სიბერე) და სიკვდილისაგან (ობლების და ქვრივად დარჩენილ ცოლის სასარგებლო).

23. გაუმჯობესება მუშათა მდგომარეობისა და განვითარება მუშათა კანონმდებლობისა.

ა) ორგანიზაცია შრომის ოა მოხმარების სტატისტიკისა საზოგადო ხარჯით.

ბ) ქონებრივი დახმარების აღმოჩენა სახელმწიფოსგან პროფესიონალურ და კოოპერატიულ ამხანაგობათათვის. განსაკუთრებით პირველად დაარსების დროს და ეკონომიურ კრიზისების ხანაში.

გ) დაწესება მაქსიმუმად დღეში რვა საათის მუშაობისა; დაწესება უფრო ნაკლების მუშაობისა წარმოების ისეთ დარგებში, სადაც მეცნიერულ ჰიგიენის თანახმად რვა საათის მუშაობაც საზიანოა ჯანსაღობისათვის. აკრძალვა ბავშვების მუშაობისა 16 წლამდე და დაწესება მსუბუქ მუშაობისა მცირეწლოვანთათვის 16-დან 20 წლამდე. სრულიად აკრძალვა მცირე წლოვანების და ქალების მუშაობისა წარმოების ზოგიერთ დარგებში. განთავისუფლება ქალებისა მშობიარობის წინ სამის კვირით და მშობიარობის შემდეგ ექვსი კვირით, ჯამაგირის შენახვით. ძუძუ მწოვარ ბავშვების ზრდის დროს ქალები განსაზღვრულ დროით განთავისუფლებულ უნდა იქმნან ყოველ დღე ბავშვების მოსაველეად და ფაბრიკა ქარხნებთან ბავშვების თავშესაფარი უნდა იყოს მოწყობილი. გაუმჯობესება შრომის ჰიგიენურ და სანიტარულ პირობებისა, მეთვალყურობა შრომის მფარველ-კანონების ასრულებისა თვით მუშებისაგან არჩეულ შრომის ინსპექ-

ტორების მიერ. გავრცელება შრომის მფარველ კანონებისა მეურნეობის ყოველ დარგზე, სხვათა შორის, სასოფლო მეურნეობაზე და წვრილ სახელოსნოებზე. გადაცემა მშრომელ ხალხის პროფესიონალურ კავშირების ხელში შინაურ საადმინისტრაციო საქმეებისა ქარხნებში, ფაბრიკებსა და სხვა დაწესებულებებში, სადაც კი მომუშავენი ერთს პროფესიონალურს ორგანიზაციას შეადგენენ,

დ) სამუშაო ფასის მინიმუმის განსაზღვრა ყოველ წლოვით მუშათა სასტატისტიკო კომისიის მიერ, რომელიც იხელმძღვანელებს სანოვაგეზე არსებულ ფასებით.

ე) ყოველ მუშას წლის განმავლობაში განუწყვეტელ დასვენებისათვის ერთი თვის თავისუფლება უნდა მიენიჭოს, ხოლო კვირაში კი 42 საათისა (ჯამაგირის შენახვით).

ვ) გაფიცვების დროს მუშებს ჯამაგირი უნდა ეძლიოს.

ზ) საწარმოვო დაწესებულებების პატრონებმა მუშებს წინდაწინ უნდა შეატყობინონ, თუ უნდათ მათი დათხოვნა ან დაწესებულების დაკეტვა; ამ შემთხვევაში მუშებს ექვსი თვის ჯამაგირი უნდა მიეცეს.

თ) დაარსება შრომის ბიუროებისა.

ი) იანასწორი შრომის ფასი თანასწორ მუშაობაში სქესის განურჩევლად.

სოც.-ფედ. პარტია თავის აგრარულ პროგრამას საფუძვლად უდებს პრინციპს მიწის კერძო საკუთრების გაუქმებისას, რათა იგი ხალხის საერთო სიმდიდრედ იქცეს:

ა) სახელმწიფოს, ეკლესიას, მონასტრებს, კაბინეტს, უფლის წულებს და მსხვილ მემამულეებს მიწა რევოლუციონურის გზით გამოუსყიდველად უნდა ჩამოერთვას და გადაეცეს წვრილ და მსხვილ ტერიტორიალურ ერთეულებს.

ბ) სოც.-ფედ. ყოვლის უწინარეს იმის ცდაში იქნებიან, რომ ამ მიწების დამუშავება კოლექტიურის შრომით სწარმოებდეს და რომ ნაყოფი ამ საერთო შრომისა მიხედვით განაწილდეს.

გ) სადაც კოლექტიურ შრომის განხორციელება ჯერ-ჯერობით შეუძლებელი აღმოჩნდება, იქ პარტია მხარს დაუჭერს ჩამორთმეულ მიწების ნაჭერ-ნაჭერი გადაცემას დასამუშავებლათ, იმ პირობით კი, რომ არავის იმაზედ მეტი მიწა არ მიეზომოს, რის დამუშავებასაც თავის საკუთარის ძალ-ღონით ვერ გაუძლებდა.

დ) იმ წვრილ მესაკუთრეებს, რომელნიც თითონ ან თავის ოჯახს შემწეობით ამუშავებენ თავის მიწას, მხოლოდ იმ შემთხვევაში ჩამოერთმევათ მიწა საერთო მფლობელობაში გა-

დასაცემათ, თუ ეს მესაკუთრენი თან-
ხმობას განაცხადებენ ამაზე. ყოველ
შემთხვევაში ყიდვა-გაყიდვა აკრძალუ-
ლია.

წვრილ მესაკუთრეებს ჩამოერთმე-
ვათ მიწა ძალით იმ შემთხვევაში, თუ
ისინი თავის მიწებს თავისივე ხელით
არ ამუშავებენ.

საშუალო რაოდენობის-მამულის პა-
ტრონებსაც უნდა ჩამოერთოთ მიწა—
გარდა იმ ნაწილისა, რომელსაც ისინი
თავის საკუთარის შრომით ამუშავე-
ბენ.

შემოდებულ უნდა იქნას გამათანას-
წორებელი გადასახადი რენტაზე,

როგორც პოლიტიკური, ისე ეკო-
ნომიური ნაწილი ჩვენი პროგრამა—
მინიმუმისა, მხოლოდ მაშინ დაადგება
განხორციელების გზაზე, როდესაც
სარეგულაციო მოძრაობა საბოლოოთ
გაიმარჯვებს ძველს რეჟიმზე და რო-
დესაც რეგულიაციონურათ მოწვეული
დამფუძნებელი კრება სრულიად დაშ-
ლის თვითმპყრობელობის და ცენტ-
რალიზმის ორგანაზაციებს. ამიტომ
ჩვენი პირველი დევიზია: რეგულა-
ციონური ბრძოლა სრულიად რუსე-
თის დამფუძნებელ კრების და ადგი-
ლობრივ დაფუძნებელ კრებათა მო-
ხაწვევად.

ჩამოერთმევა
N 27

